Εναλλακτικές 'θεραπείες': Επιστήμη ή Μεσαίωνας; (Ιερά Μητρόπολη Γλυφάδας)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 25 Νοεμβρίου, 2008

Ενδεικτικές ενστάσεις και επισημάνσεις

Α. Ενδεικτικές ενστάσεις

01. Σύμφωνα με την «**Ομάδα Επαγρύπνησης και Καταπολέμησης της Αγυρτείας**» στην Αμερική «δεν υπάρχει εναλλακτική ιατρική. Υπάρχει μόνο επιστημονικά αποδεδειγμένη, τεκμηριωμένη ιατρική που βασίζεται σε αξιόπιστα δεδομένα, ή αναπόδεικτη ιατρική... Η εναλλακτική ιατρική και η τεκμηριωμένη ιατρική αποκλείουν η μία την άλλη»[01].

02. Το «**Εθνικό Συμβούλιο ενάντια σε Απάτες Υγείας**» στην Αμερική πληροφορεί υπεύθυνα τους πολίτες για την ψευδοεπιστημονικότητα, την αναποτελεσματικότητα ή και τους κινδύνους μεθόδων όπως η ομοιοπαθητική, ο βελονισμός, η φυσικοπαθητική (naturopathy), η ιριδολογία, η οστεοπαθητική, η ρεφλεξολογία, η αγιουρβέδα κ.α.[02]

03. Η «**Ομάδα Επαγρύπνησης και Καταπολέμησης της Αγυρτείας**» στην Αμερική τεκμηριωμένα προειδοποιεί για μεθόδους όπως ο βελονισμός, το σιάτσου, η Παραδοσιακή Κινεζική Ιατρική (TCM), το τσι-κουνγκ (qigong), η οστεοπαθητική, η αγιουρβέδα, η ρεφλεξολογία κ.τ.λ.[03]

04. Σύμφωνα με την «**Ομάδα Μελέτης Προβλημάτων Ιατρικής Ηθικής**» -ομάδα πανεπιστημιακών γιατρών στη Θεσσαλονίκη- η λεγόμενη «ολιστική» θεώρηση των διαφόρων εναλλακτικών «θεραπειών», «όχι μόνο στερείται επιστημονικής βάσεως, αλλά επαναφέρει μεσαιωνικές δοξασίες περί της αιτιοπαθογενείας των νόσων»[04].

05. **Ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών**, με πρόσφατο επίσημο έγγραφό του στο Υπουργείο, τονίζει ότι «η Ομοιοπαθητική δεν έχει αναγνωριστεί ως επίσημη Ιατρική ειδικότητα»[05].

06. **Ο Ιατρικός Σύλλογος Πατρών** αποκαλεί την Ομοιοπαθητική «Ιατρική του Μεσαίωνα» και «εφιστά την προσοχή των πολιτών σε κάθε τέτοιου είδους

«παραϊατρικές ειδικότητες» που με αντιεπιστημονικές μεθόδους προσπαθούν να προσχωρήσουν με κάθε μέσο στον επιστημονικό χώρο της ιατρικής επιστήμης, δίδοντας “ψευδείς” λύσεις στα προβλήματά τους»[06].

07. **Ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος** με ανακοίνωσή του τάσσεται εναντίον των εναλλακτικών «θεραπειών»[07].

08. Η **«Επιτροπή Μελετών του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών»** σε έκθεσή της για τις εναλλακτικές «θεραπείες» συμπεραίνει ότι : «Η εφαρμογή των μεθόδων αυτών από ιατρούς και μη γίνεται χωρίς επιστημονική βάση και χωρίς αξιόπιστες κλινικές μελέτες. Η βιβλιογραφία των εναλλακτικών μεθόδων είναι πτωχή, σχετικά χαμηλού επιπέδου, επηρεασμένη (biased) και ατεκμηρίωτη. Ειδικά επισημαίνεται η απουσία διπλών-τυφλών μελετών, η μη επαναληψιμότητα των τυχόν θετικών αποτελεσμάτων καθώς και η δογματική απόρριψη της σύγχρονης διαγνωστικής και θεραπευτικής μεθοδολογίας. Σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο όλες οι εναλλακτικές μέθοδοι τείνουν στην επαναφορά θεραπευτικών μεθόδων προ - επιστημονικής ιατρικής με κύριο χαρακτηριστικό την επίκληση μυστηριακών ενεργειακών ή αποκρυφιστικών δυνάμεων... Η επαγγελματική εκμετάλλευση του φαινόμενου placebo από τις εναλλακτικές μεθόδους προσλαμβάνει διαστάσεις ευρείας κοινωνικής εξαπάτησης»[08].

09. Ο ερευνητής και καθηγητής Φαρμακολογίας στο έγκριτο Πανεπιστήμιο «University College London» **Dr David Colquhoun**, δηλώνει: «Η ομοιοπαθητική... είναι περισσότερο θρησκεία παρά επιστήμη... Οι αρχές του βελονισμού μοιάζουν με επιστήμη, αλλά δεν είναι... [Οι εναλλακτικές μέθοδοι περιλαμβάνουν] αρωματοθεραπεία, βελονισμό, παραδοσιακή κινεζική ιατρική, βοτανοθεραπεία, ρεφλεξολογία, οστεοπαθητική, θεραπευτική «εργασία στο σώμα» (therapeutic bodywork) [πχ TUINA], φυσικοπαθητική (naturopathy), αγιουρβέδα, σιάτσου και τσι-κουνγκ (qigong). Καμία από αυτές [τις μεθόδους] δεν είναι ούτε κατά διάνοια επιστήμη»[09].

10. Σοβαροί επιστημονικοί φορείς όπως **ο Βρετανικός Ιατρικός Σύλλογος, η Γαλλική Ιατρική Ακαδημία κ. α. και κορυφαίοι πανεπιστημιακοί γιατροί** (μεταξύ αυτών και ο Sir James Black, κάτοχος του Νόμπελ Ιατρικής) στρέφονται εναντίον των εναλλακτικών «θεραπειών». Κάποιοι Ιατρικοί Σύλλογοι προειδοποιούν ότι θα πρέπει να υπάρξει αυστηρότερη διευθέτηση του θέματος. «Οι ψευδοθεραπείες δεν είναι απλώς πολυδάπανες, είναι επικίνδυνες»[10].

Β. Ενδεικτικές επισημάνσεις

- Η εναλλακτική «ιατρική» έρχεται ΣΕ ΑΝΤΙΘΕΣΗ με την επιστήμη διότι:

α) Πρεσβεύει ότι η ασθένεια ξεκινά από ένα υποτιθέμενο «ενεργειακό» επίπεδο και πρέπει να θεραπεύεται «ενεργειακά». Όμως, η **«ενέργεια»** των εναλλακτικών μεθόδων δεν έχει καμία σχέση με την ενέργεια που αναγνωρίζει η Φυσική, η Χημεία ή η Βιολογία, αλλά είναι μια υποθετική ή μεταφυσική ενέργεια η οποία δεν ανιχνεύεται επιστημονικά. Την υποθετική αυτή πνευματική ή συμπαντική ενέργεια -και τα ανυπόστατα ενεργειακά κέντρα ή σημεία- προσπαθούν να διαχειριστούν οι διάφοροι εναλλακτικοί «θεραπευτές», με βελόνες, με «ενεργειακά φάρμακα», με άγγιγμα, με ρεφλεξολογία, σιάτσου και άλλες μεθόδους που **καμία απολύτως σχέση δεν έχουν με την επιστήμη της φυσικοθεραπείας.**

β) Βασίζεται σε φιλοσοφίες, ακόμα και θρησκευτικές πρακτικές. Π. χ. **ο βελονισμός** είναι μέρος της **Παραδοσιακής Κινεζικής Ιατρικής** (TCM), η οποία έχει έντονο φιλοσοφικο-θρησκευτικό χαρακτήρα και στηρίζεται στις θρησκευτικές αντιλήψεις του Ταοϊσμού. Η **αγιουρβέδα** είναι βασισμένη στις δοξασίες του Ινδουισμού και η **ομοιοπαθητική** στην Απόκρυφη Βιταλιστική φιλοσοφία[11].

- Το «Αυστραλιανό Συμβούλιο Επιστήμης και Υγείας» βεβαιώνει ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στους ισχυρισμούς των βελονιστών και τα πορίσματα της έρευνας κλινικών δοκιμών και θεωρεί ότι οι ασθενείς πρέπει να πληροφορούνται για την **αναπόδεικτη κατάσταση του βελονισμού και τα πιθανά δυσμενή αποτελέσματά του**[12] (επιμολύνσεις, καταστροφή νεύρων και πολλά άλλα)[13].

- Το «Εθνικό Συμβούλιο Ενάντια σε Απάτες Υγείας» στην Αμερική επισημαίνει ότι «**ο βελονισμός** αποτελεί αναπόδεικτη μορφή θεραπείας… η θεωρία και η πρακτική του βασίζονται σε πρωτόγονες και φανταστικές ιδέες για την υγεία και την ασθένεια, οι οποίες καμία σχέση δεν έχουν με τη σύγχρονη επιστημονική γνώση… τα θεωρούμενα ως αποτελέσματα του βελονισμού πιθανώς οφείλονται σε συνδυασμό προσδοκίας, υποβολής, συντελεστικής εξαρτημένης μάθησης και άλλων ψυχολογικών μηχανισμών»[14]. Επίσης, τονίζεται ότι[15]: η ζωτική «ενέργεια» Chi ή Qi δεν έχει βάση στην ανθρώπινη φυσιολογία· οι μεσημβρινοί είναι ανύπαρκτοι και οι θέσεις τους δεν σχετίζονται με εσωτερικά όργανα άρα ούτε με την ανατομία· τα σημεία βελονισμού είναι επίσης υποθετικά και μάλιστα οι διάφοροι βελονιστικοί χάρτες δίνουν διαφορετικές θέσεις για τα σημεία βελονισμού· ο ωτοβελονισμός που βασίζεται στην αντίληψη ότι το σώμα και τα όργανα απεικονίζονται στο αυτί επίσης δεν αποδεικνύεται επιστημονικά. Παρόμοιες αντιλήψεις ότι ένα μέρος του σώματος είναι «χάρτης» εσωτερικών οργάνων συναντώνται και στην **ιριδολογία** (η ίριδα του ματιού θεωρείται ο «χάρτης») και στην **ρεφλεξολογία** (το πέλμα του ποδιού θεωρείται ο «χάρτης»). Οι ισχυρισμοί αυτοί δεν ευσταθούν επιστημονικά.

- Η **ρεφλεξολογία** «βασίζεται σε μια παράλογη θεωρία και δεν έχει αποδειχθεί ότι

επηρεάζει την πορεία οποιασδήποτε ασθένειας... Οι ισχυρισμοί ότι η ρεφλεξολογία είναι αποτελεσματική για τη διάγνωση ή τη θεραπεία ασθενειών πρέπει να αγνοούνται»[16].

- Η **αγιουρβέδα**, αρχαία «θεραπευτική» μέθοδος του θρησκευτικού συστήματος του Ινδουισμού, στηρίζεται σε προ-επιστημονικές, κοσμολογικές αντιλήψεις που ακόμα και όταν συνδυαστούν με κάποια επιστημονικά στοιχεία, καταλήγουν σε μία πρακτική που στην καλύτερη περίπτωση δεν έχει καμία αποδεδειγμένη αξία[17], και, στη χειρότερη, κρύβει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία[18].

- Το **τσι-κουνγκ και το σιάτσου** είναι επίσης βασισμένα στις μεταφυσικές υποθέσεις της Παραδοσιακής Κινεζικής Ιατρικής περί -μη ανιχνεύσιμης επιστημονικά- ζωτικής «ενέργειας» Chi ή Qi, την οποία οι ασκούντες τις τεχνικές αυτές, προσπαθούν να χειραγωγήσουν, ώστε να επέλθει έτσι θεραπευτικό αποτέλεσμα. Η επιστημονική βάση αυτών και των συναφών πρακτικών είναι ανύπαρκτη[19].

- Η **οστεοπαθητική** ξεκίνησε ως «ψευδοεπιστημονικό σύστημα»[20], αφού η θεωρία του ιδρυτή της ότι το τράνταγμα του σώματος και ο χειρισμός της σπονδυλικής στήλης θεραπεύει πλήθος ασθενειών, δεν επικυρώθηκε επιστημονικά[21]. Οι οστεοπαθητικοί χειρισμοί γίνονται «για να ενισχυθούν οι αυτοθεραπευτικές δυνάμεις του σώματος. Η τεχνική βασίζεται στην ιδέα ότι υπάρχει μια μυοπεριτονιακή συνέχεια που συνδέει κάθε μέρος του σώματος με όλα άλλα»[22]. Οι χειρισμοί μπορεί να βοηθούν τους μυς να χαλαρώσουν, αλλά «δεν επανα-ευθυγραμμίζουν τους μυς και τα οστά»[23] και η «οστεοπαθητική θεραπεία δεν έχει κανένα αποδεδειγμένο αποτέλεσμα στη γενική υγεία των ανθρώπων»[24]. Επιπλέον, οι ισχυρισμοί της λεγόμενης **«κρανιακής οστεοπαθητικής» ή «κρανιοϊερής θεραπείας»** περί ανίχνευσης ενός «κρανιοϊερού ρυθμού» στο κρανίο τον οποίο μπορεί να αισθανθεί, να μετρήσει και να διορθώσει ο «ειδικός θεραπευτής» είναι καθαρά υποκειμενικοί και στερούνται επιστημονικής βάσης και τεκμηρίωσης»[25].

- «Προβλήματα που μπορούν να αποβούν **μοιραία** έχουν προκληθεί από θεραπείες όπως **ο βελονισμός, η ομοιοπαθητική και η χειροπρακτική**, αναφέρει μια μελέτη... [Επίσης, οι σχετικές σοβαρές παρενέργειες που επισημαίνονται και] που περιλαμβάνουν νευρικές βλάβες, συμπίεση του νωτιαίου μυελού και επιδείνωση της υπάρχουσας κατάστασης, είναι αποτέλεσμα των "χειρισμών" της σπονδυλικής στήλης, συνήθως **λόγω χειροπρακτικών ή οστεοπαθητικών τεχνικών**, σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύθηκε στο International Journal of Risk and Safety in Medicine»[26].

- Η «Επιτροπή για την Επιστημονική Διερεύνηση Υπερφυσικών Φαινομένων» έστειλε ομάδα μελέτης στην Κίνα, με σκοπό τη διερεύνηση μεθόδων της **Παραδοσιακής**

Κινεζικής Ιατρικής (TCM) όπως ο βελονισμός, η μοξοθεραπεία, η βοτανοθεραπεία, το τσι-κουνγκ κ. α. Η αποστολή παρατήρησε και συζήτησε με θεραπευτές TCM, είδε πώς εξασκείται η TCM στα επίσημα κέντρα του Πεκίνου, αλλά συμμετείχε και στις εργασίες της «Κινέζικης Ένωσης Επιστήμης και Τεχνολογίας», η οποία πολεμά την ψευδοεπιστήμη στην Κίνα, και στη συνέχεια δήλωσε στην αναφορά της ότι πολλές από τις μεθόδους της TCM στηρίζονται στην «ομοιοπαθητική μαγεία», στη «μαγεία εξ επαφής»[27], στο «μυστικισμό και σε μαγικούς τρόπους σκέψεις» που «**είναι ντροπή για την επιστημονική κοινότητα στο σύνολό της**»[28].

---

[01]. http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/altwary.html

[02]. http://www.ncahf.org

[03]. http://www.quackwatch.org

[04]. Έγγραφο της Ομάδας Μελέτης Προβλημάτων Ιατρικής Ηθικής, Θεσσαλονίκη, με ημερομηνία 01/07/1997

[05]. Επίσημη Επιστολή προς το Υπουργείο Παιδείας, με ημερομηνία 25/05/2007 και αριθμό 33502

[06]. Εφημερίδα «Γεγονότα» Πατρών, 17/10/1996

[07]. Εφημερίδα «Η Σημερινή», 10/10/1997

[08]. Από τα συμπεράσματα της έκθεσης της Επιτροπής Μελετών του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών

[09]. Guardian, 22/03/2007

[10]. The Times, 15/07/2006

[11]. Dr Ankerberg, John & Dr Weldon, John, *Encyclopedia of New Age Beliefs*, Harvest House Publishers, 1996, σελ. 486

[12]. http://www.skeptics. com/au/journal/acufacts.htm

[13]. http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/acu.html

[14]. http://www.ncahf.org/pp/acu.html

[15]. ένθ. ανωτέρω

[16]. http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/reflex.html

[17]. NCAHF Newsletter, May-June 1997

[18]. http://www.quackwatch.org/04ConsumerEducation/chopra.html

[19]. http://www.quackwatch.org/01QuackeryRelatedTopics/acu.html

[20]. http://www.ncahf.org/articles/o-r/osteo.html

[21]. Carroll R.T., *The Skeptic's Dictionary*, Wiley, 2003, σελ. 268

[22]. The New England Journal of Medicine, November 1999, Vol. 341, No. 19

[23]. http://www.ncahf.org/articles/o-r/osteo.html

[24]. http://www.quackwatch.org/04ConsumerEducation/QA/osteo.html

[25]. http://www.ncahf.org/articles/c-d/cranial.html και Carroll R.T., *The Skeptic's Dictionary*, Wiley, 2003, σελ. 85

[26]. *DAILY MAIL*, Λονδίνο, 21 Δεκεμβρίου 1998

[27]. http://www.csicop.org/si/9607/china.html

[28]. http://www.csicop.org/si/9609/china.html

Διαβάστε περισσότερα άρθρα για τις εναλλακτικές "θεραπείες" πατώντας εδώ